

Sygn. akt III AUa 2542/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Monika Kowalska (spr.)
Sędziowie:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz SSA Agata Pyjas - Luty
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Ziarko

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2014 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **A. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczynie A. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 października 2013 r. sygn. akt VII U 1481/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 2542/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił odwołanie wnioskodawczynie A. K. od decyzji z dnia 19 marca 2013 r., którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił uchylenia decyzji z dnia 10 października 2011r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesz emeryturę wnioskodawczynie za okres od 1 października 2011 r. 31 stycznia 2012 r.

Sąd Okręgowy jako bezsporne wskazał, że wnioskodawczynie A. K. w okresie od dnia 12 listopada 1976 r. do dnia 8 lutego 2012 r. była nieprzerwanie zatrudniona w (...)im. T. K. w K.. W dniu 1 grudnia 2008 r. złożyła wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 6 stycznia 2009 r. organ rentowy przyznał jej emeryturę od dnia 1 grudnia 2008 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Wypłata emerytury została zawieszona z uwagi na fakt, iż wnioskodawczynie kontynuowała zatrudnienie. Decyzją z dnia 18 marca 2009 r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury wnioskodawczynie i wznowił jej wypłatę. Następnie decyzją z dnia 10 października 2011

r., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1989 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w szczególności art. 103a oraz art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, organ rentowy wstrzymał wypłatę emerytury wnioskodawczyni od dnia 1 października 2011 r. - z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywana była praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Decyzją z dnia 16 lutego 2012 r. wobec rozwiązania przez wnioskodawczynię stosunku pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. wznowił wypłatę świadczenia od dnia 1 lutego 2012 r. Pismem z dnia 30 listopada 2012 r. wnioskodawczyni, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. K 2/12, złożyła wniosek o wypłatę zaległych świadczeń emerytalnych za okres od 1 października 2011 r. do 31 stycznia 2012 r.

W takich okolicznościach faktycznych sprawy Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione. Wskazał, że ustawodawca wprowadzając w życie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1989 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.; dalej jako „ustawa o emeryturach i rentach z FUS”), na podstawie art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, nie wprowadził do ustawy o emeryturach i rentach z FUS oddzielnej regulacji dotyczącej emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów. O zastosowaniu tego przepisu do emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury na podstawie wcześniejszych przepisów przesądził wyłącznie art. 28 powołanej wyżej ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r., który stanowił, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy przepisy o emeryturach i rentach z FUS, w brzmieniu nadanym tą ustawą stosuje się poczynając od dnia 1 października 2011 r. W grupie emerytów należy rozróżnić emerytów, którzy uzyskali prawo do emerytury w okresie od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 7 stycznia 2009 r., kiedy obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (konstruując treść ryzyka emerytalnego identycznie jak obecny art. 103a) i emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r., gdy nie obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy i jedyną treścią ryzyka emerytalnego było osiągnięcie odpowiedniego wieku. Natomiast wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2011 r. do ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz, którego wykonywał ją bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury ustalonym w decyzji organu rentowego, konstruuje treść ryzyka emerytalnego jako prawo odejścia z rynku pracy i uzyskanie świadczenia emerytalnego. Sąd Okręgowy podkreślił, że przedstawiona zmiana treści ryzyka emerytalnego nie dotyczyła osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., gdyż identyczne były warunki realizacji prawa do emerytury w ówczesnym stanie prawnym jak i po dniu 1 stycznia 2011 r. Niepożądanym zjawiskiem z punktu widzenia ubezpieczonych była zmiana treści ryzyka emerytalnego w krótkich odstępach czasowych, ponieważ stwarzała niepewność, co warunków, jakie muszą spełniać w celu nabycia prawa do emerytury. Powyższe okoliczności zadecydowały m.in. o tym, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. K 2/123 uznał, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257 poz. 1726) w zw. z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1989 r. o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez niego prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji R.P. Trybunał postanowił, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku, co miało miejsce 22 listopada 2012 r., utraci moc art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy do emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury. Przepis nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.

Sąd Okręgowy podniósł, że wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury z dniem 1 grudnia 2008 r. Co prawda wypłata świadczenia została zawieszona, jednak wnioskodawczyni uzyskała status emeryta i mogła korzystać z wszystkich pozostałych uprawnień przysługujących emerytom. Dzień złożenia wniosku o emeryturę, jak również dzień nabycia przez odwołującą prawa do świadczenia przypadają na grudzień 2008 r., a więc na czas kiedy treścią ryzyka

emerytalnego było odejście z rynku pracy i uzyskanie świadczenia emerytalnego, a więc ryzyko to było identyczne jak po dniu 1 stycznia 2011 r. W konsekwencji skoro do nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury nie doszło w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., który wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., to ma do niej zastosowanie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, w zw. z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS i dlatego też Sąd Okręgowy w oparciu o wyżej powołane przepisy prawa materialnego i na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożyła wnioskodawczyni zaskarżając go w całości. Zarzuciła naruszenie prawa materialnego poprzez jego błędną interpretację polegającą na przyjęciu stosowania do niej jako osoby pobierającej emeryturę przed dniem 1 października 2011 r. i równocześnie zatrudnionej w tej dacie i później - art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mimo treści orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12.

W świetle tak sformułowanego zarzutu wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji organu rentowego oraz decyzji tego organu z dnia 10 października 2011 r., w części w jakiej decyzja ta zawiesza jej prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 31 stycznia 2012 r.; nakazanie organowi rentowemu wypłaty świadczenia za ten okres wraz z odsetkami ustawowymi od każdej zaległej raty miesięcznej; zasądzenia kosztów postępowania, w tym wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniosła, iż wbrew stanowisku Sądu I instancji przedmiotowe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie wyklucza osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., kiedy to obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z dniem uchylenia tego przepisu, tj. 8 stycznia 2009 r., osobom, które nie rozwiązały stosunku pracy przywrócono wypłatę emerytury. Znalazły się one zatem w identycznej sytuacji jak te, które przeszły na emeryturę po dniu 7 stycznia 2009 r., kiedy to uchylony został art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Obie te grupy nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Zdaniem skarżącej, tylko w tym sensie należy rozumieć sformułowanie TK, iż wyrok dotyczy osób, które nabyły prawo do emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Koniunkcja w sensie pobierania prawa do emerytury i kontynuowania pracy zaistniała w stosunku do osób, które przeszły na emeryturę przed 8 stycznia 2009 r., albowiem po uchyleniu przepisów, które nakazywały rozwiązanie stosunku pracy uzyskały one dotychczas zawieszony prawo do emerytur. Wnioskodawczyni zwróciła uwagę, że nie ma żadnej podstawy prawnej do różnicowania sytuacji prawnej osób w zależności od daty przejścia na emeryturę i obowiązującego wtedy reżimu prawnego. Ważne jest to, iż obie grupy emerytów miały nabyte prawo do emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Sprawia to, że nie ma żadnego znaczenia fakt, iż wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury 1 grudnia 2008 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Spór sprowadza się w istocie do rozstrzygnięcia kwestii, czy w stosunku do sytuacji faktycznoprawnej wnioskodawczyni objęta jest ona regulacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 (Dz.U. z 2012 r. poz.1285), gdyż od tego zależy ocena zasadności zgłoszonego przez nią żądania wyrównania emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 31 stycznia 2012 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego prawidłowo uznał Sąd I instancji, iż powołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie ma zastosowania do wnioskodawczyni z uwagi na to, że prawo do emerytury nabyła ona w dniu 1 grudnia 2008 r., a więc w stanie prawnym, w którym obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Trzeba podkreślić, że skutki orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. sygn. K/12 nie obejmują ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do emerytury przed 8 stycznia 2009 r. (dniem uchylenia art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, także wtedy, gdy emerytura podlegała zawieszeniu w związku z kontynuowaniem przez nich zatrudnienia. Wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury

w dniu 1 grudnia 2008 r. i fakt, że wypłata emerytury, a więc realizacja nabytego prawa, podlegała zawieszeniu, w związku z kontynuowaniem przez nią zatrudnienia, nie ma żadnego znaczenia prawnego. Zwrócić należy jeszcze raz uwagę, iż w chwili nabycia przez nią prawa do emerytury obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowiący, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten został uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r. i dopiero od tej daty możliwe było pobieranie emerytury, bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy (organ rentowy, na wniosek wnioskodawczyni, wznowił wypłatę zawieszonych emerytur od dnia 1 marca 2009 r.). Taki stan prawny trwał do dnia 31 grudnia 2010 r., gdyż od dnia 1 stycznia 2011 r. zaczął obowiązywać art. 103a, znoszący możliwość pobierania emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS objął wszystkich emerytów, a więc nie tylko tych, którzy prawo do emerytury uzyskali od momentu jego wejścia w życie, ale również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Przy czym niekonstytucyjna regulacja art. 103a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS, potwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., dotyczy tylko osób, na które nałożono obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - a które to nabyły prawo emerytalne w okresie kiedy wskazany obowiązek nie istniał, czyli od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Nie obejmuje natomiast ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do emerytury w stanie prawnym, kiedy obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a cyt. ustawy, tak jak to mam miejsce w przypadku wnioskodawczyni. Innymi słowy skutki prawne, wynikające z przedmiotowego wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie znajdują zastosowania do wnioskodawczyni, w stosunku do której art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r., ponownie wprowadzający wymóg rozwiązania stosunku pracy i uznany za niekonstytucyjny, w istocie nie pogorszył jej sytuacji prawnej, gdyż w chwili nabycia przez nią prawa do emerytury, obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Należy natomiast podkreślić, że przepis art. 103 ust. 2a cyt. ustawy, który obowiązywał w dacie nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury był już przedmiotem rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego. W wyroku z dnia 7 lutego 2006 r., SK 45/04 (OTK ZU nr 2/A/2006, poz.15) Trybunał uznał, że przepis ten jest zgodny z przepisami Konstytucji, w tym z art. 2 Konstytucji RP. W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził m.in., że "całkowite zawieszenie świadczeń w razie nierozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą nie ma charakteru arbitralnego i nie narusza zasady proporcjonalności, ponieważ odpowiada istocie konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego i ma na celu realizację zadań państwa w zakresie zapewnienia pełnego, produktywnego zatrudnienia". Trybunał podkreślił, że umożliwienie pobierania świadczeń emerytalnych bez przerwania działalności zawodowej wykracza poza konstytucyjny zakres prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego.

W tym stanie rzeczy brak jest jakichkolwiek podstaw by podważyć zaskarżone orzeczenie. Apelacja wnioskodawczyni nie zasługuje na uwzględnienie albowiem oparta jest na błędnej interpretacji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. Skarżąca twierdzi bowiem, że przedmiotowy wyrok dotyczy wszystkich osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., a zatem także i jej. Na tej podstawie domaga się zmiany zaskarżonego orzeczenia. W świetle powyższych rozważań taka interpretacja orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. jak przedstawiona w apelacji jest niepełna, a przez to wadliwa. W istocie przedmiotowy wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., przy czym ogranicza ten krąg do osób, które nabyły prawo do świadczenia w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., tj. okresu kiedy obowiązek uprzedniego rozwiązania umowy o pracę warunkującego realizację przyznanego prawa nie istniał. Tak więc tylko kompletna a nie fragmentaryczna analiza przedmiotowego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. przesądza o bezzasadności prezentowanego przez skarżącą stanowiska, potwierdzając jednocześnie trafność wydanego w sprawie rozstrzygnięcia. Niezależnie od tego należy zaznaczyć, że podnoszona przez skarżącą kwestia była już wielokrotnie przedmiotem oceny Sądu Najwyższego, który - rozważając zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w kontekście wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 rozstrzygał ją jednolicie. Mianowicie w wyroku z dnia 14 kwietnia 2014 r., II UK 439/13 (baza orzeczeń SN, też LEX nr 1458716) wyjaśniono, że przepis art.103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, znoszący możliwość pobierania

emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, obejmuje wszystkich emerytów, a więc zarówno tych, którzy prawo do emerytury uzyskali od dnia jego wejścia w życie, jak również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie znajduje zastosowania jedynie do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Podobne stanowisko zostało przyjęte, min. w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12, LEX nr 1324290, z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12, LEX nr 1383291, z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 118/12, niepublikowany i z dnia 23 października 2013 r., I UK 122/13, LEX nr 1402594).

Wskazać należy na marginesie, że w wnioskodawczyni ma natomiast możliwość wystąpienia do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę zawieszonych emerytur na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 169).

Reasumując, skoro zaskarżony wyrok został oparty na niewadliwych ustaleniach faktycznych i jest zgodny z prawem, to apelację, nie zawierającą uzasadnionych zarzutów, należało oddalić na podstawie wskazanych wyżej przepisów prawa materialnego i na zasadzie art. 385 k.p.c.